

imprudenter introducatur; sed etiam, ne præcipue quoad laicos dominos, ubi est in usu, imprudenter abrogetur.

2° Juxta usum communem satisfit, dum scabellum altaris et non illius mensa aspergitur.

3° Canonici singulatim sunt aspergendi, et etiam reliqui clerici, si sint in parvo numero; si autem clerici sint in magno numero, omnes unico ictu et per gyrum aspergendi sunt (1). Si aspersio singulatim fiat, aspergens cuique ante et post aspersionem caput inclinatur; si autem per circulum fiat, unica sufficit inclinatio ante et post aspersionem. Clerici durante aspersione detecto capite stare, et dum aspergens ad illos accedit, illi caput inclinare, atque aspersionem aquæ reverenter suscipere debent.

4° Aspersio populi fit in aditu chori, eundem ibi aspergendo triplici ictu, in medio, a dextris populi, et a sinistris (2), exposito autem ss. Sacramento recedendo versus unam alteramve partem, ne tergum altari directe vertatur; vel si ea sit loci consuetudo, fieri potest procedendo per principalem navem ecclesiæ, incipiendo a cornu epistolæ, et per cornu evangelii redeundo (3). Non est necesse omnes in individuo aspergere, sed sufficit per modum unius, quo modo effectus aspersionis ad omnes extenditur. Dum aspergens in circumeundo medium altaris transit, illi semper debitam facere debet reverentiam.

5° Antiphona *Asperges me* aut *Vidi aquam* integra ante et post psalmum dicenda est a celebrante et a cantoribus (4), etiamsi officium diei non sit duplex, ut clare patet ex missali. In dominicis passionis et palmarum *Gloria Patri* post ps. *Miserere* omittitur. Tempore paschali, a dominica paschatis usque ad dominicam pentecostes inclusive, dicuntur antiphona *Vidi aquam* et psalmus *Confitemini*. In missali quidem non præscribitur, ut psalmus *Confitemini* sub aspersione

(1) S. R. C. 27 Sept. 1698, n. 3344-3493, 4.

(2) S. R. C. 27 Sept. 1698, n. cit.

(3) S. R. C. 22 Mart. 1862, n. 5322, 2.

(4) S. R. C. 7 Julii 1876, n. 5666, V et VI.

a sacerdote submissa voce recitetur, eundem tamen recitare convenit, si sacerdos illum memoriter sciat.

6° Juxta Merati (1) princeps supremus et principissa in loco suæ jurisdictionis temporalis ante omnes alios sunt aspergendi cum debita inclinatione ante et post aspersionem. Item juxta quosdam quisque magnus princeps aspergendus est post ministros sacros ante chorum. Juxta Merati (2) etiam magistratus et minores domini asperguntur post chorum ante populum cum debita inclinatione. Optimum est in similibus receptam servare consuetudinem; hanc enim omittere, sæpe parit offensionem; huic autem honoris prærogativam addere præter aut etiam contra rubricas nec decet, nec semper licet. Quid si adsint Prælati, vid. Praxis Pontificalis tom. 3, n. 196.

135. Aspergitur altare, ad quod missa celebratur, ut locus sacrificii purificetur et sanctificetur, ac ab omni diabolico incursu liberetur. Id fit trina aspersione, ut totum altare aspergatur. Asperguntur sacerdos, clerus et populus, ut per applicationem orationum in aquæ benedictione dictarum, purificati et a dæmonis insidiis liberati, sacrificio attente et devote intersint. Idcirco dicitur ps. *Miserere*, qui optime convenit ad motus contritionis necessariæ excitandos. Antiphona *Vidi aquam* desumpta est ex Ezech c. 47, et quantum ad aspersionem aquæ benedictæ intelligi potest de aqua baptismi, vel ejus effectu, aut de aqua, quæ fluxit de latere Christi, cujus passionis meritis omnes salvi fiunt. Oratio *Exaudi nos* olim composita est, ut diceretur in visitatione infirmorum aut alia occasione, et quamvis angeli ecclesiam inhabitent, nihil tamen obstat, quominus Deum oremus, ut angelum specialem, aut ad specialem custodiam mittat ad fideles in hoc habitaculo seu ecclesia congregatos.

DE BENEDICTIONE ET PULSATIONE CAMPANARUM.

136. In præcedentibus editionibus de hoc actum fuit ad

(1) P. 4, tit. 19, n. 21.

(2) Loco cit.

finem partis sextæ, quia campanarum benedictio in pluribus particularibus ritualibus reperitur; cum autem a sexta editione pars sexta Rituale Romanum singulariter respiciat, hoc loco de benedictione et pulsatione campanarum per modum appendicis agitur.

Ritus benedictionis campanæ non ponitur in rituali Romano, sed in pontificali tantum, quia campanam benedicere proprium est Episcopis.

Unde : 1° neque Abbates, etiam usum pontificalium habentes, campanas benedicere possunt, nisi sanctæ Sedis habeant privilegium, et tunc dumtaxat pro usu suarum ecclesiarum vel monasteriorum (1).

Et 2° licet aliqui auctores (2) allegent, sed sine ulla fere ratione, Episcopum delegare posse sacerdotem ad benedictionem campanæ; Sacra tamen R. C. declaravit Episcopum, utendo ordinaria facultate, aliis non posse delegare potestatem benedicendi campanas sine indulto Apostolico (3). Quapropter Benedictus XIV, cum esset Episcopus Bononiensis, scribit : « Ad nos unice spectat campanis benedicere, neque » alium loco nostro subrogare possumus, cum sancto christomate inungi debeant.

137. Campanæ benedictioni non obstat, ex qua materia ipsa fuerit, sive ex ordinario metallo, sive etiam ex puro ferro (4).

Campanæ quæ profanis usibus tantum inserviunt, benedicendæ non sunt benedictione in Pontificali Romano præscripta (5), uti nec eæ, quæ tantum pulsandæ sunt ad indi-

(1) S. R. C. 6 Jun. 1626, n. 489-636, 3; 27 Sept. 1659, n. 1856-2003, 19; 16 Maji 1744, n. 4010-4159, 1 et 2; 11 Aug. 1770, n. 4203-4352.

(2) Pouget Inst. cath. p. 3, sect. 2, c. 8, § 4; Gaume *Catéch. de persév.* tom. VII, lec. V, fol. 79; Romsée tom. IV, c. 1, art. VI; J. B. E. Pascal cloches II.

(3) 16 Maji 1744, n. 4010-4159, 5 et 6; 9 Maji 1857, n. 5232, 2. Ita etiam Catalanus in rit. Rom. tit. 8, c. 21, n. 1; Lucius Ferr. campana n. 8; Quarti de bened. tit. I, sect. 4, dub. 5, n. 32; Bened. XIV, instit. 47, § 4.

(4) S. R. C. 6 Feb. 1858, n. 5259.

(5) S. R. C. 16 Jul. 1594, n. 83, in supplem. 1 et 2 et 4 Martii 1892.

candas horas in horologiis publicis, nisi hæ etiam ad actiones sacras adhibendæ sint (1).

Campanæ vero, quæ ad usus sacros destinantur, *debent benedici, antequam ponantur in campanili*, juxta pontificale Romanum, quibus verbis necessitas, ac præceptum continetur (2); ita ut Episcopus prohibere possit, ne campanæ nondum benedictæ ad usus sacros pulsentur (3).

Pro omnibus campanis quæ ad usum sacrum non inserviunt, si benedicantur, adhibenda est benedictio simplex, cujus formula, nuperrime adprobata (4), habetur in *Ephem. liturg.* tom. VI, fol. 475 et seq. et *Nouvelle Revue théol.* tom. XXIV, fol. 308 et seq.

138. Benedictioni campanæ, quæ ad usum Ecclesiarum vel sacellorum inservit, nomen baptismi conceditur, quod quidem Ecclesia non cooptavit, sed tantum æquo animo patitur, ut aliorum fidei et simplicitati indulgeat (5). Id ex eo potissimum dimanavit, quod populus in benedictione campanarum aquam adhiberi, nomen imponi, aliaque peragi perspiciat, quæ in administrando baptismo fieri solent : prout etiam in quibusdam locis, licet in pontificali non præscribatur, vir et femina, qui patrinus et matrina nuncupantur, assistunt (6).

Campanæ nomen imponitur : 1° ut eo nomine distinguatur a non benedictis, 2° ut illius sancti tutelæ commendetur, cujus nomine inscribitur, et 3° ut populus quasi voce alicujus sancti ad ecclesiam vocari videatur (7).

Ritus benedictionis campanæ absolvitur evangelio Luc. c. X, ubi dicitur, Martham Christum excepisse in domum

(1) S. R. C. 17 Sept. 1822, n. 4440-4590, 2.

(2) Bened. XIV loco cit.

(3) Vid. Luc. Ferraris campana n. 5, 6 et 7; Cavalieri tom. III, dec. 114, n. 2 et 4.

(4) S. R. C. 4 Martii 1892.

(5) Bened. XIV, instit. 47, § 4.

(6) Vid. Pouget inst. cath. p. 3, sect. 2, c. 8, § 6; Billuart de Bapt. dissert. 3, art. 5, p. 7.

(7) Bened. XIV, loco cit. et Cavalieri tom. III, dec. 114, n. 2.

suam, et dum illa satagebat circa frequens ministerium, Mariam sedisse secus pedes Domini, ad audiendum verbum illius : qua lectione exprimitur, campanas ad hoc præcipue benedici, ut congregent populum christianum ad audiendum in ecclesia verbum Dei, et sacrum cum Christo convivium agendum (1).

139. Virtutes et effectus campanarum benedictarum continentur his versibus.

Laudo Deum verum, plebem voco, congrego clerum.

Defunctos ploro, pestem fugo, festa decoro.

1° *Laudo Deum.* Habent enim piam vocem, sicut instrumenta musica, quibus Dei laudem enarramus : in quem finem pulsantur infra processionem, consecrationem missæ, hymnum *Te Deum*, etc.

2° *Plebem voco, congrego clerum.* Sunt enim tubæ Ecclesiæ militantis, quibus populus et clerus convocantur ad orandum; ut ubicumque sonuerit hoc tintinnabulum, procul recedat virtus insidiantium, ac umbra phantasmatum; ut fideles festinantes ad piæ Matris Ecclesiæ gremium, precibus incumbant; crescat in eis devotionis augmentum, et quicumque ad sonitum convenerint, ab omnibus inimici tentationibus sint liberi (2).

3° *Defunctos ploro*, pulsantur scilicet campanæ pro defunctis tono lugubri, tum ut fideles excitentur ad orandum pro ipsis, tum ut ipsi viventes moriendi necessitatem meditentur.

4° *Pestem fugo*, scilicet : 1° pestem tempestatum, ut patet ex secunda oratione hujus benedictionis, in qua dicitur : *Cum melodia illius auribus insonuerit populorum, crescat in eis devotio fidei; procul pellantur omnes insidiæ inimici, fragor grandinum, procella turbinum, impetus tempestatum; temperentur infesta tonitrua; ventorum flabra fiant salubriter, ac moderate suspensa; prosternat aereas potestates dextera tuæ virtutis, ut hoc audientes tintin-*

(1) Pouget loco cit.

(2) Ita orationes benedictionis.

nabulum contremiscant, et fugiant ante sanctæ crucis... in eo depictum vexillum. Et 2° etiam pestem morborum, ut dicitur in ultima oratione : *Dum hujus vasculi sonitus transit per nubila, Ecclesiæ tuæ conventum manus conservet Angelica; fruges credentium, mentes et corpora salvet protectio sempiterna.*

5° *Festa decoro.* Quapropter campanæ in festivitibus et solemnitatibus sæpius diutiusque pulsantur ad excitandos animos ad lætitiâ, fervorem, et devotionem.

Expendendum tamen est, quod admonuit Suarez : « ille » spiritualis effectus non expectatur nisi a Deo per orationes » Ecclesiæ, quæ in benedictione (campanæ) funduntur : et » licet quoad nos transire videantur, et in re benedicta » virtutem non relinquunt; semper tamen manent in divina » cognitione. Ideoque licet non semper infallibiliter obti- » neant effectus postulatos, sæpe nihilominus impetrant, » quando aliæ opportunæ conditiones concurrunt; quia gene- » raliter hoc promissum est justæ orationi, qualis maxime » censenda est illa, quæ nomine totius Ecclesiæ funditur. »

Campanæ in turri suspenduntur, ut eo longius personare valeant. In hujus summitate signum crucis ponitur ad indicandum ædificium Christo dicatum esse : ibique locatur gallus æneus et versatilis, non tam ad ventorum directiones indicandas quam ob rationem moralem; significat enim, qua de causa campanæ pulsantur, nempe ad fideles convocandos ad ecclesiam : nam sicut gallus cantu suo lucem propinquam præcinit, et somnolentos ad laborem excitat; ita campanæ eundem effectum sonitu suo producant. Præterea gallus in summitate turrium collocatur ad pastorum instructionem, quatenus ex officio eis incumbit, peccatores in summo peccati immersos excitare, et ad lumen veritatis reducere (1).

140. Campanæ benedictæ ex instituto Ecclesiæ pulsandæ sunt : 1° aliquot ictibus ad convocandos fideles, ut comitentur ss. Sacramentum, dum ad infirmos defertur.

(1) Durandus lib. 1, c. 1, n. 22; Boëquillot, *Traité hist. de la lit.*, liv. II, ch. VI.

2° Pro unoquoque fideli campana per tres vices juxta rituale Romanum pulsatur, ut dicetur n. 241, 1° dum est in agone positus, quando, ubi pia viget consuetudo, campana parochialis ecclesiae pulsanda est, ad fidelibus instantem mortem expirantis aegroti significandam, ut pro eo Deum rogare possint. 2° Statim ac animam exhalavit, pro loci consuetudine, ut audientes pro ejus anima Deum precentur. Illud *pro loci consuetudine* intelligendum est, ut notat Cavalieri (1), non de ipsa pulsatione, sed de ejus modo, circa quem consuetudo servanda est, ut audientes cognoscant, quid illo sono significetur; pulsationem enim non esse omitte-
tendam, et si omitti soleat, hanc esse inducendam, pia ratio satis demonstrat, nisi forte decedentium multitudo aliter fieri suadeat. 3° Ad convocandos eos, qui funeri interesse debent, eo modo et ritu, quo in eo loco fieri solet. Hoc tamen 1° limitandum est (2) tempore pestis aut frequentis mortis, vel in similibus aliis casibus, in quibus ordinariorum prudentiae committitur, per remedia opportuna ingruenti malo pro circumstantiis occurrere, ne videlicet propinqua mortis periculique imminenti terror caeteros, licet fortes, invadat: et 2° limitandum etiam est in funeribus illorum, qui sepultura ecclesiastica indigni ex hac vita decedunt, pro quibus campanas pulsare non licet.

3° Campanae pulsantur ad indicandas horas vesperarum, matutinarum, et missarum, ac reliquarum horarum canonicarum; cum ss. Sacramentum in missa majori elevatur; et ad dandum signum salutationis angelicae singulis diebus matutino, meridiano ac vespertino tempore (3).

4° Infra processiones, praecipue in quibus ss. Sacramentum defertur, sive in processione ss. Sacramenti, sive dum in principalibus anni festis solemniter ad aegrotos defertur, pulsantur campanae non tantum ab ecclesia, ex qua exit processio, sed etiam ab aliis ecclesiis et monasteriis, dum

(1) Tom. III, dec. 113, n. 2.

(2) Cavalieri loco cit. dec. 117.

(3) Cærem. Ep. lib. 1, c. 6, n. 3.

processio tam in eundo, quam in redeundo juxta ecclesiam aut monasterium transit (1).

5° Ad repellendam tempestatem pulsentur campanae; inquit rituale Romanum (2), tum ut fideles ad orandum, et Dei misericordiam piis orationibus implorandam excitentur, tum ad tempestatem repellendam virtute orationum in campanarum benedictione dictarum. Hoc in pluribus locis in desuetudinem abiit, et in quibusdam etiam a magistratu civili interdicitur (3).

6° Præterea campanae pulsari possunt, ad convocandos pueros ad catechismum, populum ad laudes vespertinas, in receptione Episcopi, aliisque circumstantiis, modo causa sit sacra.

7° Jubente Ordinario, ut in quibusdam solemnitatibus vel in alio particulari casu campanae omnium ecclesiarum pulsentur, omnes ecclesiae, quantumvis exemptae, ejus mandato parere tenentur (4).

8° Campanae autem ex Ecclesiae institutione pulsari prohibentur triduo sacro majoris hebdomadae, ut dictum est n. 37 et 65, et tempore interdicti localis (5).

9° Campanae benedictae per se pulsari nequeunt ob finem profanum, quia rebus benedictis uti non licet nisi in ordine ad finem, ad quem sunt benedictae; qui finis in benedictione campanarum est tantum in ordine ad functiones spirituales et ecclesiasticas. Quapropter pulsari nequeunt, nisi ad usus, quos recenset Glossa *Extr. quia cunctos de offic. custod.* qui usus continentur duobus versibus supra allatis: *Laudo Deum* etc. (6). Unde pulsandae non sunt in adventu domini

(1) S. R. C. 7 Ap. 1598, n. 144, in supplem.; 10 Mart. 1787, n. 4279-4428; Gardellini in Inst. Clem. § 20, n. 5.

(2) De processione ad repellendam tempestatem.

(3) Vid. *Mét. théol.*, 4 sér. fol. 634, II.

(4) S. R. C. 31 Mart. 1821, n. 4428-4578, 3.

(5) Vid. Lucius Ferraris campana n. 22-25.

(6) Dec. Cong. Ep. et Reg. 31 Jan. et 18 Mart. 1581, et 29 Jun. 1616, apud Cavalieri tom. III, dec. 113.

loci (1), neque in adventu baronum locorum (2), neque in adventu principis (3). Id tamen intelligendum est secluso consensu Episcopi (4). Nam « de consensu Episcopi campanæ » benedictæ pulsari possunt ad usus profanos, ad quos non » sequuntur causæ sanguinis, et præsertim si communitatis » expensis constructæ fuerint, quantumvis tale jus non sibi » reservasset » (5). Causæ sanguinis sunt, ad quas mors alicujus sequitur, ut dare signum alicujus decollandi, convocare ad arma, aliæque similes. In primo tamen casu juxta Cavalieri (6) tolerari potest, si signum detur, ad monendum populum, ut oret pro noxii anima; in secundo, si congressus fieri debeat contra Ecclesiæ hostes; et in omnibus similibus causis, si summa urgeat necessitas, cui cunctæ parent leges. Ad eas autem causas, quæ sanguinis non sunt, et bono publico utilitatem vel commoditatem conferunt, campanarum benedictarum usus cum consensu Episcopi permitti potest: tales causæ sunt incendium, inundatio, aliæque similes, quæ moram non patiuntur, quibus tamen spirituale charitatis subest motivum; item congregatio communitatis ad consilium, indicatio horæ discessus vespertini, aliæque quæ ob necessitatem excusare possunt, cum communiter aliud desit remedium, quo similia indicentur: si enim campana non benedicta habeatur, hæc æque bene et commode ad præfatos usus pulsari potest. « Pro pulsatione campanarum ad præfatos usus necesse non est ab ordinario licentiam petere » toties, quoties pulsandæ sunt, sed sufficit eamdem semel » petere pro semper » (7). Locorum consuetudo etiam consensum Episcopi dumtaxat tacitum probat sufficere, quatenus nempe easdem pulsari cognoscit, nec tamen inhibet (8). Prout

(1) S. R. C. 10 Jul. 1638, n. 918-1065.

(2) S. R. C. 19 Feb. 1639, n. 979-1126.

(3) S. R. C. 16 Aug. 1642, n. 1260-1407.

(4) S. R. C. 10 Jul. 1638, n. 918-1065.

(5) Dec. cong. Ep. et reg. 31 Jan. 1589, apud Cavalieri tom. III, dec. 115.

(6) Loco cit.

(7) Cong. Ep. et Reg. 8 Jun. 1592, apud Cavalieri tom. III, dec. 116.

(8) Cavalieri ibid.

in his locis campanæ in festo regis et principum regalium, et in eorum transitu ex consuetudine pulsari solent.

Modernum Belgii jus civile *art. org.* 48 circa concordatum 1801 præscribit: « L'Évêque se concertera avec le préfet » pour régler la manière d'appeler les fidèles au service » divin par le son des cloches. On ne pourra les sonner pour » toute autre chose sans la permission de la police locale. » Adeoque ubi talis conventio Episcopum inter et magistratum civilem existit, ut in diocesi Tornacensi (1), hæc sequenda est; ubi autem non existit, Episcopus, et proinde etiam parochus juxta jus ecclesiasticum et civile prohibere possunt, ne campanæ benedictæ ad usus profanos pulsantur: jus enim ecclesiasticum prohibet, et civile in hoc casu nihil præscribit. Præterea campanæ sunt ecclesiæ proprietates, et in usum sacrum destinatæ, prout alia ecclesiæ suppellectilia. Parochus etiam jus habet retinendi claves campanilis, sicut illas ecclesiæ, quod jus in legibus civilibus etiam communiter ei tribuitur (2). Cavendum igitur est, ne mos pulsandi campanas benedictas ad usus profanos imprudenter introducatur; sed ab altera parte non minus cavendum est, ne imprudenter abrogetur, neve negando difficultates cum magistratu civili excitentur. Prudentia enim plerumque exigit, non tantum ut consuetudines receptæ et toleratæ serventur, sed etiam ut usus campanæ in casu extraordinario permittatur, eo magis, quia juxta Quarti (3) abusus campanæ, secluso scandalo aut contemptu, peccatum tantum veniale videtur, quia non est nisi quædam indecentia, a qua prævisæ difficultates aliæque causæ excusare possunt.

Campanæ non benedictæ, si existant, ad usus profanos, ut per se patet, pulsari possunt et debent.

(1) 1 Oct. 1839, Kersten, *Journal hist.* tom. VI, fol. 363.

(2) Vid. *Revue cath.* 1853-1854, fol. 614 et 695.

(3) De bened. tit. 2, sect. 12, dub. 2, n. 180.